

Kronik til Jyllands-Posten i anledning af KKS' 100 års jubilæum

Om ligestilling i kunstneres verden...

"... dét at være kunstner er vist det bedste, et menneske kan være"*.

Maleren Ebba Carstensen (1885-1967) udtalte sig i et interview i anledning af hendes 70-års fødselsdag i 1955. Hun kunne se tilbage på et liv i en kunstnerisk frodig, men også vanskelig tid. Som kvindelig kunstner kunne hun med rette have føjet til sit statement: - "men også noget af det sværeste".

For ikke nok med at kvindelige kunstnere, ganske som de mandlige, har skullet kæmpe med stoffet i den skabende proces: en enegang med ustandselige spejlinger i det eksistentielle felt og derudover ringe eller slet ingen afsætning af kunstværkerne. Kvinderne skulle også arbejde hårdt mod såvel synlige som usynlige strukturer af modstande mod, at de overhovedet skulle kunne opnå de samme muligheder som de mandlige kunstnere.

For 100 år siden, i 1916, samlede 75 kvinder sig så i en faglig forening, Kvindelige Kunstneres Samfund (KKS). Ebba Carstensen var én af dem. Hun var endda blandt de 25, der skrev under på indkaldelsen til det stiftende møde. Parallelt med at gå videre i sin rige kunstneriske udvikling, der skulle indebære stor anerkendelse fra kolleger i form af både Eckersberg- og Thorvaldsen Medaljen, vedblev hun med at arbejde organisatorisk sammen med andre kvindelige kunstnere. Også selv om det må have krævet noget af en indsats og dermed dyrebar tid af hende. Om Ebba Carstensens og mange andre fremtrædende kvindelige kunstneres indsats gennem 100 år fortæller KKS' arkiv.

Arkivet er næsten intakt fra stiftelsen i 1916. Det er et stykke dansk kulturarv og sikret bevaring for eftertiden gennem aftale med Det Kongelige Bibliotek. I arkivets gemmer findes dokumentationen for danske kvindelige kunstneres og kunsthåndværkeres vilkår og organisationsarbejde, udstillinger m. v., og arkivet er dermed primærkilde for forskere og studerende.

Aktuelt her i 2016 kan man indtil den 7. marts danne sig et godt indtryk af det hundredårige ligestillingsarbejde på en arkivudstilling i Dronningesalsmontrerne i Den Sorte Diamant. De ældste håndskrevne protokoller for KKS åbnes her før første gang op for et større publikum. Udstillingen, som er kurateret af kunsthistoriker, cand.mag. Sofie Olesdatter Bastiansen, har fået titlen *Kvindelige kunstnere i forening og forhandling - fortællinger fra kunstnerforeningen Kvindelige Kunstneres Samfunds foreningsarkiv fra perioden 1916-1961*. Den dokumenterer også det i dag lidt kuriøse faktum, at de kvindelige kunstnere i slutningen af 1950'erne og i tresserne fandt, ligesom mændene naturligvis, at ligestilling mellem kønnene nu endelig var opnået, og at en forening som KKS dermed havde udspillet sin rolle. - KKS fortsatte imidlertid ufortrødent sit arbejde for reel ligestilling mellem kønnene i kunstens verden.

100-års jubilæet for Kvindelige Kunstneres Samfund fejres på mangfoldig vis og med punktvis nedslag i regionerne i landet. Bogstavelig talt på Kunstcentret Silkeborg Bad! Tolv KKS-medlemmer

har i anledning af jubilæet udfordret stedet og sig selv ved i fællesskab at fremstille "Et kvindeværk", en stedsspecifik installation, vel at mærke i et industriprodukt: isoleringskumrør. Direktør Iben From sagde i åbningstalen: ""At skabe i fællesskab er samtidig en hyldest til den kapacitet, som en fællesenhed opnår ved at sætte deres egen individuelle "kunstner-egoer" til side for en stund. Det er dét, som kunstnerne bag "Et kvindeværk" har gjort. – Selv om der er meget at fejre, så er det derfor stadig vigtigt at være bevidst om de strukturelle forhindringer, der stadig findes for kvindelige kunstnere i dag, og hvor vigtigt det er ikke blot at producere kunst, men også tage hånd om værkernes efterliv såvel som sit eget kunstnerimage. Det handler ikke om mænd eller kvinder, men om, at fremtiden i demokratiets ånd skal kunne rumme potentialet og diversiteten blandt de skabende kunstnere".

Det centrale er nu som for 100 år siden: fokus skal bevares på at opnå *ligestilling fremover i økonomisk og juridisk henseende* for professionelle skabende kunstnere, kvinder og mænd. Kvinder er ikke en minoritet – kvinder udgør halvdelen af befolkningen. Kvindelige kunstnere bør rimeligvis have samme rettigheder som mandlige, og statslige midler bør tildeles lige så mange kvinder som mænd. Ligesom de statslige og statsstøttede kunstmuseer bør indkøbe, udstille og formidle kunst af højeste kvalitet skabt af begge køn.

KKS bad i 2013 professor, vicedirektør Hans Dam Christensen ved Det Informationsvidenskabelige Akademi på Københavns Universitet (IVA) om at bidrage til "100 års øjeblikke – Kvindelige Kunstneres Samfund", foreningens jubilæumsbog. I artiklen *Med kønnet på museum – skævhed i museernes indkøbspolitik* synliggør Hans Dam Christensen ved fremlæggelsen af sine statistikker, hvordan forholdene har udviklet sig på syv større danske kunstmuseer, siden resultatet af den seneste undersøgelse blev offentliggjort i 2005 (Redegørelse for indkøbspolitikken 1983-2003 på syv danske kunstmuseer). Han lægger også det faktum frem, at en stor del af kunstmuseernes ledere og indkøbsansvarlige er ... kvinder. Det kunne med andre ord se ud til, at (også) kvinder fortrinsvis indkøber kunstværker af mænd til museumssamlingerne, her i vore dage. Hans Dam Christensen lægger tallene frem, argumenterer, og rejser afslutningsvis forslaget om, at man i forbindelse med udstillings- og indkøbspolitikker tør indsætte køn foran kvalitet. Han fortsætter: "Det er et udtryk for en repressiv argumentationslogik ikke at gøre det, og det burde, som nævnt, ikke være problematisk, fordi museerne i så mange andre sammenhænge indsætter filtre, før der foretages en kvalitetsvurdering".

Artiklen *Med kønnet på museum – skævhed i museernes indkøbspolitik* blev efterfølgende forståeligt nok genstand for stor opmærksomhed i ikke blot flere medier:

Akademirådet sendte et åbent brev den 16. december 2014 til de statslige og statsanerkendte kunstmuseer med overskriften "Kvinder i Kunst. Mænd på museum". I brevet formulerer Akademirådet v. formand Johnny Svendborg præcist, at det i høj grad også handler om vores kulturarv. Med den skævvredne indkøbspolitik, som kunstmuseerne fører, efterlades for eftertiden et billede af kunsten, som man kan sætte spørgsmål ved, herunder i hvilken grad samtidskunsten overhovedet er præsenteret. Akademirådet slutter brevet: "Som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål vil vi hermed gerne opfordre museerne til at lytte til denne tilskyndelse".

Kvindemuseet i Aarhus afholder som hyldest til KKS' 100 års jubilæum onsdag den 9. marts en konference med temaet *Kønsperspektiv – ses på som kunstner, ikke som kvinde*. Som oplægsholdere er inviteret et bredt panel af fagligt kompetente personer.

En konference som denne kunne medvirke til tværfaglig fælles indsats for at fremme ligestilling i kunstneres verden.

For ligestilling har ikke decideret med kunstnerisk skaben at gøre.... men med kunstnere, og med forvaltning af statslige midler, med kulturarv og med jura.

Citater:

Citatet af maleren Ebba Carstensen er hentet fra kataloget til udstillingen: "Tre stærke": Ebba Carstensen, Olivia Holm-Møller og Anna Klindt Sørensen. Forord af Lene Burkard, p.

Direktøren for Kunstcentret Silkeborg Bad, Iben From, holdt åbningstalen ved afsløringen af installationen "Et kvindeværk" den 16. februar 2016.